

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

Α. Π.: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/292732/1714
Ημ/νία Έκδοσης 01/09/2017
Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/292732/1714

Φ.: 420

01/09/2017

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αίτησης Κατάθεσης
Εγγράφων**
ΚΟΙΝ: Όπως πίνακας αποδεκτών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 7515/727/21.7.2017 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων με θέμα: «Αυθαίρετη δόμηση στην Μαρτυρική Μακρόνησο»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 7515/72721.7.2017 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων των Βουλευτών κ.κ. Παναγιώτη (Πάνου)Σκουρουλιάκου, Νάσου Αθανασίου, Χρήστου Αντωνίου, Φωτεινής Βάκη, Γιάννη Γκιόλα, Γεώργιου Δημαρά, Κωνσταντίνου Δουζίνα, Θεόδωρου Δρίτσα, Νίκου Ηγουμενίδη, Μαρίας Θελερίτη, Κατερίνας Ιγγλέζη, Εύης Καρακώστα, Χαράς Καφαντάρη, Παναγιώτας Κοζομπόλη – Αμανατίδη, Νίκου Μανιού, Αλέξανδρου Μείκόπουλου, Θανάση Μιχαηλή, Θέμη Μουμουλίδη, Αριστείδη Μπαλάτ, Κώστα Μπάρκα, Γιώργου Πάντζα, Νίκου Παπαδόπουλου, Νίκου Παρασκευόπουλου, Δημήτρη Ρίζου, Γιάννη Σαρακιώτη, Δημήτρη Σεβαστάκη, Αντώνη Συρίγου, Νίκου Συρμαλένιου, Κώστα Σπαρτινού, Ελένης Σταματάκη, Γρηγόρη Στογιαννίδη, Ολυμπίας Τελιγορίδου και Μαρίας Τριανταφύλλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Μακρόνησος έχει χαρακτηριστεί ως Ιστορικός Τόπος με την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙ/ΑΠ/Γ/1285/24225/16.5.1989 (ΦΕΚ 436/Β'5.6.1989) και όλα τα κτήρια των στρατοπέδων ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία και ως εκ τούτου υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3028/2002 περί Προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Όλες οι εγκαταστάσεις στρατοπέδων της Μακρονήσου που προστατεύονται με την ανωτέρω Απόφαση χωροθετούνται στη δυτική πλευρά του νησιού, έναντι της Λαυρεωτικής, και εκτείνονται από την ακτογραμμή έως και μερικές δεκάδες μέτρα χαμηλότερα της κορυφογραμμής προς τα ανατολικά.

Οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης στη Μακρόνησο ορίστηκαν με Πολεοδομικό διάταγμα ΦΕΚ 985/Δ'1.11.1995.

Επιπλέον η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων έχει ξεκινήσει τη διαδικασία οριοθέτησης κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου στις θέσεις όπου εντοπίζονται αρχαία αρμοδιότητάς της (Προβάτσα / Λιοντάρι, Μαύρο Βουνό κ.λπ.) εργασία που απαιτεί αρκετό χρόνο κυρίως λόγω της δυσκολίας μετακινήσεων στη Μακρόνησο.

Η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων στο πλαίσιο της ανακήρυξης της Μακρονήσου ως ιστορικού τόπου, ο οποίος προστατεύεται και έχει σημαδέψει την ιστορία της Νεώτερης Ελλάδος, έχει καταβάλει κάθε προσπάθεια, ώστε οι θαλάσσιες περιοχές του νησιού να προστατευθούν και να αναδειχθούν ως επισκέψιμοι Ενάλιοι Αρχαιολογικοί Χώροι, θεωρώντας ότι σε συνεργασία με τις άλλες συναρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, θα συμβάλλει αποτελεσματικά για την Πολιτιστική Ανάδειξη του νησιού αυτού.

Ο θαλάσσιος χώρος της Μακρονήσου καθώς και της ευρύτερης περιοχής της Λαυρεωτικής παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον λόγω του μεγάλου αριθμού ναυαγίων διαφόρων εποχών που φιλοξενεί. Στο πλαίσιο της ανάδειξης του ενάλιου πλούτου της περιοχής, η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων είχε προτείνει προς τις κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ την ίδρυση επισκέψιμων ενάλιων αρχαιολογικών χώρων (υποβρύχιων Μουσείων)

στις θαλάσσιες περιοχές Λαυρεωτικής – Μακρονήσου. Ύστερα από τις σχετικές διαδικασίες πραγματοποιήθηκε η Ίδρυση Ενάλιων Επισκέψιμων Αρχαιολογικών Χώρων σύμφωνα με την ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/Φ17/344762/203211/16908/4712, ΦΕΚ2655/Β'9.12.2015, η οποία περιλαμβάνει τους όρους, τις προϋποθέσεις λειτουργίας και τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες εντός των ενάλιων αρχαιολογικών χώρων των θαλάσσιων περιοχών της Λαυρεωτικής-Μακρονήσου, Π.Ε. Αττικής.

Επιπροσθέτως, για την ανάδειξη και προβολή των προαναφερόμενων ναυαγίων, έχει υποβληθεί πρόταση στο πλαίσιο του διασυνοριακού προγράμματος INTERREG «Ελλάδα – Κύπρος» 2014-2020.

Σύμφωνα με την αριθμ. γνωμοδότηση 159/2005 του Ε' τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους «Από τις οικείες διατάξεις του Ν3028/02 θεσπίσθηκε, όπως προηγουμένως με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.1469/50 η προστασία των ιστορικών τόπων αυτοτελώς. Η αρμοδιότητα για την προστασία των τόπων αυτών, καθώς και για την προηγούμενη έγκριση οποιουδήποτε έργου – υπό την ευρύτατη του όρου αυτού έννοια και όχι μόνο υπό την έννοια του άρθρου 681 του Αστικού κώδικα – σ' αυτούς, ανήκει, από 28.6.2002, αποκλειστικά στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Από τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις προκύπτει ως επακόλουθο ότι το ΥΠΠΟΑ έχει όχι μόνο δικαίωμα αλλά και υποχρέωση να παρεμβαίνει για την προστασία των ιστορικών τόπων και την έγκριση εκτέλεσης οποιουδήποτε έργου στους τόπους αυτούς».

Αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία μας για την προστασία του ιστορικού τόπου της Μακρονήσου είναι η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Κυκλάδων (ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ) η οποία και έχει εντοπίσει τα κατά καιρούς προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ιστορικός τόπος της Μακρονήσου όπως :

Α. Συστηματικές λεηλασίες που σημειώνονταν, σύμφωνα με πρόφορικές μαρτυρίες, τα πρώτα χρόνια μετά το «κλείσιμο» της Μακρονήσου, με την απομάκρυνση οικοδομικού υλικού από τα κτήρια προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή νεόδμητων κτηρίων του Λαυρίου.

Β. Η διαβρωτική επίδραση του περιβάλλοντος στο οποίο είναι εκτεθειμένα τα κτήρια (εξαιτίας της μικρής απόστασης από την θάλασσα, σε συνδυασμό με τους δυνατούς ανέμους) ευθύνεται, σε συνδυασμό και με τους ανωτέρω παράγοντες, για την επιδείνωση πιο ευπαθών (σε σχέση με τον λίθο) υλικών όπως πλίνθων και οπλισμένου σκυροδέματος.

Γ. Και το σημαντικότερο όλων των προβλημάτων η παρουσία μη συμβατών δραστηριοτήτων, οι οποίες σύμφωνα με τις διατάξεις του προαναφερθέντος Π.Δ. καθορισμού χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης προβλεπόταν να απομακρυνθούν από το νησί (βοσκών, κυνηγών, αυθαιρέτων κτισμάτων) δύο χρόνια μετά τη δημοσίευσή του, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται.

Όπως προκύπτει από τον φάκελο που τηρείται στο αρχείο της ΕΦΑ Κυκλάδων, κατά το παρελθόν έχουν χορηγηθεί εγκρίσεις για προσωρινή εισδοχή ποιμνίων για βοσκές (το 2003, από την τότε αρμόδια για τη Μακρόνησο Β' ΕΠΚΑ με το αρ. πρωτ. 8760/17.12.2003).

Επιπλέον, έχουν υποβληθεί στην ΕΦΑ Κυκλάδων και την ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ αιτήσεις για εγκατάσταση αιολικού και φωτοβολταϊκού πάρκου, για εγκατάσταση κεραίας κινητής τηλεφωνίας, για οριοθέτηση βοσκοτοπίων κ.λπ: σε όλες αυτές τις αιτήσεις οι υπηρεσίες μας είχαν ζητήσει συγκεκριμένα στοιχεία (με τεχνικές περιγραφές, σχέδια κλπ), που δεν υπεβλήθησαν ποτέ, ως εκ τούτου καμία έγκριση δεν έχει δοθεί.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ποτέ δεν έχει υποβληθεί στην ΕΦΑ Κυκλάδων και την ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ αίτηση για τις αναφερόμενες στο παραπάνω σχετικό καταγγελίες, όπως λ.χ. αίτημα ανέγερσης νέων ή συντήρησης υφισταμένων κτηρίων, αίτημα διάνοιξης δρόμων κλπ.

Σχετικά, η ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ, έχει υποβάλλει τις προτάσεις της για την προστασία των μνημείων και την ήπια διαχείριση του χώρου, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προστασία και ανάδειξη της Μακρονήσου ως ιστορικού τόπου μείζονος σημασίας της νεώτερης πολιτικής ιστορίας της Ελλάδας, με διεθνή εμβέλεια, και έχει εντάξει την Μακρόνησο στο Πρόγραμμα Δράσης της.

Στο πλαίσιο αυτό έχει επισημάνει την αναγκαιότητα εξασφάλισης της δυνατότητας πρόσβασης στο νησί για την λήψη άμεσων σωστικών μέτρων κατά προτεραιότητα στα κτήρια που διατηρούν την φυσιογνωμία τους, ωστόσο παρουσιάζουν επικινδυνότητα (εκκλησία του Προφήτη Ηλία στον λόφο του Αγ. Αντωνίου, εκκλησία Αγ. Ανδρέα, εκκλησία της ΣΦΑ, είσοδος λόχου Β ΑΕΤΟ, θέατρο Β ΑΕΤΟ, καταλύματα πολιτικών εξόριστων στο Δ στρατόπεδο, περίβολοι στρατοπέδων). Για την οικονομοτεχνική εκτίμηση και τον προγραμματισμό των δράσεων αυτών, είναι απαραίτητη η κατ' αρχήν τοπογραφική

αποτύπωση του χώρου και η διερεύνηση μεθόδων αντιμετώπισης των προβλημάτων διάβρωσης του οπλισμένου σκυροδέματος που έχει χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα στα ιστορικά κτήρια (...).»

Στις άμεσες επεμβάσεις η ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ έχει προτάξει την αντικατάσταση των φθαρμένων επιγραφών που είχαν τοποθετηθεί την δεκαετία του 1980, και την σήμανση με ενημερωτικές πινακίδες των στρατοπέδων και των σημείων ενδιαφέροντος του ιστορικού τόπου, με υλικά ανθεκτικά στις καιρικές συνθήκες, ως στοιχείο σημαντικό για την αντιληπτικότητα του μνημείου.

Ωστόσο, προϋπόθεση για την οργάνωση της επισκεψιμότητας στο νησί, με ασφάλεια για τους επισκέπτες και χωρίς δυσμενείς επιπτώσεις στα μνημεία, είναι η υλοποίηση του προγράμματος άμεσων μέτρων συντήρησής τους και η διαμόρφωση μίας βάσης στοιχειώδους υποδομής εξυπηρέτησης των επισκεπτών (φύλαξη, ασφάλεια, πρώτες βοήθειες, wc, νερό κλπ), σε συνδυασμό με τον καθορισμό βέλτιστης, ελεγχόμενης διαδρομής/πορείας επισκεπτών, με παράλληλη έκδοση πληροφοριακού εντύπου, κ.λπ.).

Στις δράσεις τις σχετικές με την προβολή και ανάδειξη του ιστορικού τόπου της Μακρονήσου και την υποδοχή επισκεπτών, είναι απαραίτητη η συνεργασία και εμπλοκή του Δήμου Κέας, του Πολιτιστικού Συλλόγου Μακρονησιωτών και της Εταιρείας Λαυρεωτικών Μελετών.

Ενώ κομβικό ζήτημα, στο πλαίσιο προβολής και ανάδειξης του ιστορικού τόπου της Μακρονήσου, αποτελεί η απομάκρυνση όλων των ασύμβατων δραστηριοτήτων και η διαμόρφωση του προβλήτα πρόσβασης των επισκεπτών, με πρωτεύοντα άξονα την ασφάλεια και την προσβασιμότητα όλων των ομάδων (ΑΜΕΑ, κ.λπ.), θέματα για τα οποία απαιτείται συμβολή και συνεργασία άλλων φορέων (Α.Τ, Λιμενικού, ΥΠΕΝ, Δήμου κλπ).

Περαιτέρω, η περιφερειακή μας υπηρεσία ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ έχει διατυπώσει στο παρελθόν σχετικές απόψεις και προτάσεις στο πλαίσιο του ΣΕΣ 2014-2016 με κεντρικό άξονα την ανάδειξη και τη λειτουργία της Μακρονήσου ως διεθνούς κέντρου πολιτικού προβληματισμού με παράλληλη ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν εξωστρεφείς δραστηριότητες και να αποδώσουν σημαντικά κέρδη στον Δήμο με παράλληλη ανάδειξη και προστασία του ιστορικού τόπου.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Πίνακας Αποδεκτών

1. Βουλευτή κ. Παναγιώτη (Πάνο)
Σκουρουλιάκο
2. Βουλευτή κ. Νάσο Αθανασίου
3. Βουλευτή κ. Χρήστο Αντωνίου
4. Βουλευτή κα Φωτεινή Βάκη
5. Βουλευτή κ. Γιάννη Γκιόλα
6. Βουλευτή κ. Γεώργιο Δημαρά
7. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Δουζίνα
8. Βουλευτή κ. Θεόδωρο Δρίτσα
9. Βουλευτή κ. Νίκο Ηγουμενίδη
10. Βουλευτή κα Μαρία Θελερίτη
11. Βουλευτή κα Κατερίνα Ιγγλέζη
12. Βουλευτή κα Εύη Καρακώστα
13. Βουλευτή κα Χαρά Καφαντάρη
14. Βουλευτή κα Παναγιώτα Κοζομπόλη –
Αμανατίδη
15. Βουλευτή κ. Νίκο Μανιό
16. Βουλευτή κ. Αλέξανδρο Μεϊκόπουλο
17. Βουλευτή κ. Θανάση Μιχαηλή
18. Βουλευτή κ. Θέμη Μουμουλίδη
19. Βουλευτή κ. Αριστείδη Μπαλτά
20. Βουλευτή κ. Κώστα Μπάρκα

- ~~27~~. Βουλευτή κ. Γιώργο Πάντζα
- ~~28~~. Βουλευτή κ. Νίκο Παπαδόπουλο
- ~~29~~. Βουλευτή κ. Νίκο Παρασκευόπουλο
- ~~20~~. Βουλευτή κ. Δημήτρη Ρίζο
- ~~25~~. Βουλευτή κ. Γιάννη Σαρακιώτη
- ~~26~~. Βουλευτή κ. Δημήτρη Σεβαστάκη
- ~~27~~. Βουλευτή κ. Αντώνη Συρίγο
- ~~28~~. Βουλευτή κ. Νίκο Συρμαλένιο
- ~~29~~. Βουλευτή κ. Κώστα Σπαρινό
- ~~30~~. Βουλευτή κα Ελένη Σταματάκη
- ~~31~~. Βουλευτή κ. Γρηγόρη Στογιαννίδη
- ~~32~~. Βουλευτή κα Ολυμπία Τελιγιορίδου
- ~~33~~. Βουλευτή κα Μαρία Τριανταφύλλου
- ~~34~~. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- ~~35~~. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Εσωτερική Διανομή:

1. ΓΔΑΜΤΕ
2. ΔΠΑΝΣΜ
3. ΥΝΜΤΕ Αττικής
4. Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων
5. ΕΦΑ Κυκλάδων
6. Γραμματεία ΚΣΝΜ

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Μάκα Χαρίκλεια